Ч. 89. (10.765). Львів, пятниця 23. квітня 1926. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—1з год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунія 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

Роковини смерти Франка.

Український Народе!

Цього року 28. травня минає десять літ з тої хвилини, як замкнув на віки стомлені очі найбільший поет української галицької землі, Іван Франко. Десятиліття смерти великого Поета, незрівняного Каменяра поступу, того неоціненого Творця української національної культури, яким був Франко, мусить відсвяткувати весь український народ достойно та гідно.

Франко виступив на поле праці для народу тоді, коли на ньому лежало все відлогом, а сам нарід пропадав у гіркій нужді та падав жертвою визиску. До того сповивала його безпросвітня темрява.

Франко був одним із перших, що відважно взялися за прочищення запущеного облогу українського життя, взялися за відсвіження нашого задушного повітря. Праці треба було чимало, треба було її всюди, на кожному полі, бо скрізь панувала мертва пустка. А тому не диво, що Франко працював одночасно і на літературному полі і займався наукою, був громадським діячем і політиком, був вічевим бесідником і публіцистом. Працював у своїх і в чужих. Але в тих останніх тільки тоді, коли вони ставали в обороні покривджених і поневолених та визискуваних мас. Завзята й невпинна боротьба за істнування, тюремні муки, ворожнеча до його праці навіть серед своїх, жадоба її знівечення з боку чужих — оце ті моменти, що складалися на життя поета.

Та всеж прийшов час, коли посів Франкової праці дав багаті плоди. Його ідеями, Иого творами перенялася передовсім наша молодь. У суспільній і політичній царині виховав Він собі гідних заступників. Вони повели свою працю тими шляхами, на які її напровадив їх Великий Учитель.

Останні літа Франкового життя були одною жахливою мукою. Поет і Учитель знемігся. Перевтома наслідком невпинної 50-літньої праці для народу і важка недуга поконали Його. В часі великої війни Иого не стало.

Тлінні останки Поета спочили на Личаківському цвинтарі у Львові, а на Иого могилі нема ще сьогодні відповідного та гідного того великого Українця памятника. Чиж це не сором для народу, якому щиро віддав Франко все, що тільки мав найкращого, найціннішого та найблагороднішого в своїй глибокій скарбниці духа? Чи не сором для нашого покоління, що виховалося на Иого творах, що пило без упину з криниці його великого знання, що входило в світ культури при допомозі Иого провідних праць, що на Франкових зразках плекало нові цінности, що йшло назустріч правді, назустріч волі тими шляхами, що прорубав їх Франко, тому поколінню, що Франкові мрії вважало своїми мріями, поколінню, що проливало кров і сміливо йшло, з печатю його духа, з серцем, повним Иого ідеалів, на муки і смерть?

Великий сорокаміліоновий український нарід дасть напевне з нагоди десятиліття смерти Франка наглядний доказ на те, що вміє шанувати своїх великих учителів і духових провідників.

І саме для достойного вшанування десятилітніх роковин смерти смерти Поета повстав у Львові, — де Франко жив і працював, де творив і страждав, де горів і погас, — Головний Комітет, в якого склад увійшли представники всіх українських культурних, освітніх, наукових та гуманітарних установ з Галичини, Волині, Холмщини, Полісся і Підляшша.

Комітет поставив собі за завдання поглибити й поширити в масах українського народу культ великого Франка. Найважнішим засобом до того є добрий вибір із творів Поета і популярний життєпис Иого, що познайомив би читачів не тільки з важким життям, але й з творчістю нашого Поета. Видання цих необхідних книжок Комітет уже почав. Наші широкі народні маси дотепер мало знали Франка, хоч і читали з приємністю його твори. Але часто і селянин і робітник, читаючи їх, не все здавали собі справу з того, що автором тих прегарних оповідань та повістей, задушевних поезій і популярних книжочок для народу був один з найбільших Українців, щирий син самого народу, син коваля з Нагуєвич, дрогобицького повіту, котрий за ціле своє життя не бачив перед собою ніякого особистого щастя, найменшої особистої вигоди, а працював тільки на добро свого нещасного поневоленого народу.

Та всеж само видання творів і життєпису Франка не вистарчить для поглиблення й поширення культу того великого Учителя й Провідника українського народу за останніх 50 літ. А тому Комітет визначив час від дня смерти Поета, тобто від 28. травня по кінець вересня 1926 р. цілком посвятити для вшанування памяти Франка уладженням академій, концертів, викладів, присвячених Иого памяти, святочних вистав, зборів і т. д. Сам день смерти Поета Комітет постановив проголосити вільним від науки у всіх українських школах та посвятити той час на виклади про життя й твори Поета. Для проведення цього і в державних школах поробить Комітет відповідні заходи перед шкільною владою. В часі між годиною 11—12 дня 28. травня мають припинитися заняття по всіх українських товариствах і установах, а ця година має бути присвячена памяти Великого Українця.

На день 30. травня (неділя) призначує Комітет святочні сходини, присвячені памяти Франка, по всіх українських читальнях „Просвіти" і по всіх культурно-освітніх установах краю, а дня 6. червня відбудеться у Львові святочна Академія.

Комітет порішив у цьому році за всяку ціну закінчити справу будови памятника на могилі Франка. Справу, яка тягнеться ще від 1917 р. і яка через воєнні й инші несприятливі обставини не могла здійснитися. Комітет порішив, що в десяті роковини смерти свого великого Поета й Учителя український нарід повинен здвигнути спільними засобами й зусиллями і відповідний рукотворний памятник на Иого могилі. Комітет подбав уже про замовлення проєкту того памятника і про все, необхідне для його вибудування. З кінцем вересня ц. р. повинно наступити й святочне відкриття цього памятника.

Вибудування гідного нашого народу та достойного памяти великого Поета памятника вимагає великих матеріяльних засобів. І тому Комітет проголошує дні від 28. травня до 1. червня ц. р. днями всенародніх збірок на будову памятника Франкові. А весь прибуток з концертів, викладів, академій, вистав та инших обходів, присвячених десятилітнім роковинам смерти Поета призначує теж на будову памятника. І в усій Україні не буде людини, яка не далаб і своєї лепти на будову цього памятника, або яка не купилаб виданої збірки його творів.

Головний Комітет для вшанування десятиліття смерти Івана Франка зробив уже все, що було в його силах. Тепер остається слово за всім українським громадянством. Без однодушної піддержки цілого громадянства Комітет не зможе виконати всіх принятих на себе обовязків.

Але Комітет кріпко надіється, що знайде цю щиру однодушну підтримку цілого громадянства. Бо тільки спільними силами цілого Українського Народу на Україні, під Польщею, в Чехословаччині, в Югославії, Румунії та за далекими Океанами — можна буде достойно й гідно вшанувати память Великого Громадянина, нашого Поета й Учителя Івана Франка.

Львів, дня 21. квітня 1926 р.

КОМІТЕТ ДЛЯ ВШАНУВАННЯ 10-ЛІТТЯ СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА:

За Товариство „Просвіта": *М. Галущинський, В. Мудрий*; — за Наукове Тов-о ім. Шевченка: *проф. д-р К. Студинський*; — за Українське Педагогічне Т-во: *О. Терлецький*; — за Учительську Громаду: *М. Паньчук*; — за Тов-о ім. Петра Могили: *д-р В. Кучер*; — за Музичне Т-во ім. Лисенка: *К. Бандрівський*; — за Союз Українських Письменників і Журналістів ім. Франка: *д-р М. Рудницький*; — за Тов-о Допомоги Емігрантам з Великої України: *проф. І. Огієнко*; — за Взаїмну Поміч Учителів: *І. Сгоонський*; — за Союз Українок: *І. Шахова*; — за Гурток Діячів Українського Мистецтва: *П. Холодний*; — за Союз Українських Адвокатів: *д-р Л. Ганкевич*; — за Т-во Жінок з вищою освітою: *В. Завадська*; — за Т-во Студентська Громада: *І. Гупало і Б. Левицький*; — за Союз Українських Приватних Урядників: *В. Цмайло Кульчицький*; — за Т-во „Боян": *д-р С. Людкевич*; — за Т-во „Бандурист": *М. Драґан*; — за Музичний Інститут: *В. Барвінський*; — за „Міщанське Братство": *П. Сенюта*; — за Т-во Українських Ремісників „Зоря": *С. Кезик*; — за Лікарське Товариство: *д-р Е. Бурачинський*; — за Т-во „Сокіл-Батько": *д-р Степан Шухевич*: — за Т-во „Луг": *П. Козланюк*; — за Т-во „Повітова Січ у Львові": *М. Курах*; — за Т-во „Праця": *Ю. Мудрак*; — за Українське Технічне Тов-о: *інж. В. Трач*; — за Краєве Т-во Охорони Дітей і Опіки над молодю: *д-р С. Стародольський*; — за Ревізійний Союз Українських Кооператив: *І. Филипович*; — за Т-во „Сільський Господар": *М. Творидло*; — за Т-во Українських Правників: *З. Лукавецький*; — за Т-во українських слуг „Сила": *І. Козицький*; — за філію „Просвіти" ім. Шевченка: *А. Короць*; — за філію „Просвіти" ім. Шашкевича: *К. Малицька*; — за Т-во „Селянська Спілка": *д-р М. Стахів*; — за Волинь, Холмщину, Полісся і Підляшша: *С. Підгірський* (Ковель), *С. Жук* (Кременець), *І. Власовський* (Луцьк).

Чого хотять від Абд-ель-Кріма?

Прибільшені домагання і комунікат Ріфенців.

Французько-еспанські делегати зустрілись з делегатом Абд-ель-Кріма, щоби порозумітись щодо умовин перемиря. Абд-ель-Крімові поставили такі умовини: Запорука територій на користь Франції та Еспанії, виміна полонених, признання влади султана, виїзд Абд-ель-Кріма з Марока, роззброєння поодиноких племен і зорганізування адміністрації на території Ріфу. Делегат Абд-ель-Кріма заявив, що два перші домагання, як чисто військові, не може прийняти вже тепер, заки повне порозуміння не буде підписане. Перемиря, на яке годиться Абд-ель-Крім, не може одночасно йти в парі з окупацією територій французько-еспанськими військами. З огляду на те, що Французи та Еспанці ставлять цю умовину як доказ доброї волі Абд-ель-Кріма, делегат Ріфенців заявив, що мусить раніше порозумітись з Абд-ель-Крімом. Ріфенська делегація видала комунікат, поклик до европейської опінії, заявляючи, що бажаючи мира не може піддатись прибільшеним домаганням франко-еспанським, які випереджують умовини мира. Такими нельояльними домаганнями є чотири перші пункти пропозицій. Ліва французька преса бере в оборону Абд-ель-Кріма і накидається на Еспанців, які своєю нещирою дипльоматичною грою хотять зірвати мирні переговори. Переговори ще нескінчені.

Довкола німецької дипльоматії.

16 стаття пакту Ліґи Націй і пакт з СРСР.

Французький та англійський уряд не знають до нині, яке становище зайняти супроти переговорів Німеччини з СРСР. про спільний гарантійний пакт. Інформації про хід цих переговорів є такі загальні, що під них можна підложити ріжний зміст. Англійська офіціяльна опінія розділена у поглядах щодо шкідливости можливого німецько-радянського пакту. Є навіть голоси, що

народа. Невеликий гріх, коли сукно на сардак (сірак) буде троха тонше, — але зрештою й без цього можна обійтися.

У Чехів є тепер на цім полі сильний напрям відновити наново це, що через глупоту або легкодушність пішло в забуття. У нас це ще легше перевести в життя, бо коли що і затратилося у нас з народньої ноші, то переважно вже в останніх роках.

Класичний приклад занедбання народньої ноші через глупоту дають Ілинці біля Заболотова на Покутті. Були то так зв. „фабрикантки", то є робітниці з фабрики тютюну в Заболотові, що почали перші носити якісь „рясовані" (прасовані в складки) спідниці з темносиньої матерії, зі срібними пасками на долині *). Був це помисл певно якоїсь жидівської купчихи, котра в цей спосіб хотіла позбутись більшої скількости якоїсь злежалої матерії. Але „фабрикантки", що хотіли показати щось „екстра" легко, здалися на підмову та причинилися до усунення прекрасних тамошних „горбаток" майже у цілій околиці. І то цілком непотрібно, бо така вовняна „горбатка" видержить і 10 літ.

Тепер в Ілинцях під впливом часопису „Жіноча Доля", видаваного п. Е. Кисілевською розпочався новий, свого рода „еманципаційний" рух між сільським жіноцтвом і то в найкращому розумінні цього слова. Отже було би пожаданим, щоби наші селянки взялися також і до реформи народньої ноші. Буде це поворот до „старого", але власне у тім буде поступ, а не назадництво. Признатися до блуду і направити те, що зроблено з нерозуму — буде ділом похвальним, достойним свідомих громадянок-Українок.

Та історія з зінсуттям народньої ноші в околиці Заболотова — це лиш один приклад з тисячі инших. Але всюди далось би справу ще направити і задержати народню ношу в її первісній красі.

На В. Україні перебував я коротко і то в зимі тай лише в трьох місцевостях. Одначе чую від тих, що добре знають Наддніпрянщину і придивилися також життю нашого народа в Галичині, що там народня ноша далеко менше ріжноманітня, як у нас. Але й там є річи надзвичайної краси, як от хочби відомі „плахти". Колиж що й попсувалось через останнє лихоліття, то — гадаю, що і там можна буде легко повернути до старого, але гарного і навіть практичного.

Одначе треба не легковажити справи, а братися негайно до діла. Вже на вступі зазначив я, що не бачу досі (бодай в пресі) якоїсь охоти до діла.

Між иншим відніс[illegible]я в згаданій статті у календарі „Просвіти" справу устійнення для мужеської інтелігенції ноші, зближеної до народньої — так, як це є в німецьких альпейських краях. На таку ношу пропонував я на літо (зокрема на прогульки в гори) гуцульський костюм з Космача. Та тут друкарський чортик зробив мені поганого збитка: я написав, що той однострій має бути з чорного сукна, а чортик перемінив те сукно на червоне! В суті річи і це не було би таким нещастям! Коли у нас тепер є так багато земляків, що стараються на публичних місцях всіма силами скрити своє „кабанське" походження (як його називають добре виховані наші сусіди), то було би навіть дуже доцільним зробити ріжним сваткам таке закривання своєї народности цілком неможливим. Коли би інтелігентний сваток убрався в червону гуцульську ношу, то певно і на 3 кільометри кожний пізнав би його національність. Не було би кули „декуватися" з нею. Але я щось подібного цілком не пропонував і тому прошу всіх посідачів календаря „Просвіти" поправити на стороні 212-ій вірш 3-ий згори слово „червоного" (сукна) на „чорного". А що також цікаве: в Космачі носять Гуцули майже виключно чорні сардаки (зглядно темно-брунатні) і того рода однострій — можна би при добрій волі легко ввести серед нашої інтелігенції, зокрема при туристичних прогульках. Мені здається, що передовсім панове, що ґуртуються коло „Червоної Калини", а зокрема в туристичнім товаристві „Плай" повинні дати почин до цього.

Під кінець ще одна увага. Знаючи наших людей, я є переконаний, що вже згадана моя статтся про ношу мусіла у них викликати певного рода здивування. „То аж на таке Трильовський зійшов?! На сардаки, горбатки та вишивки?! Сумно!"

Але я гадаю, що цілком не сумно. Я все був не лише за тим, що зміцнювало нашу національну відпорність, але і за всім тим, що наше національне життя робило гарнішим та пишнішим. Ріжнобарвні січові ленти, прапори з портретами наших гетьманів та инших визначних діячів були доказами цього. Хоч я, як вірний Драгоманівець, усе був за найдальше йдучими суспільними реформами, то ніколи не цурався я боротьби і за менші здобутки, котрі ще за нашого короткого життя можна би осягнути. І дуже крайні большевики не цураються гарних одягів, прапорів, червоних та золотих зірок. А Троцький виразно раз сказав, що як „народ хоче церемоній, то треба їх йому дати". Одним словом і зверхнє грає в життї народа велику ролю.

Та тут мушу тепер хіба покликатися на другу мою статтю в календарі „Просвіти": „Про вагу „малої" національної роботи". Говорю там між иншим, що у нас звичайно кожний громадянин є переконаний, що всяке добре для нації діло хтось инший, а не він має зробити. Мені здається, що таке власне виходить і з цілою тою справою народньої ноші. На когож властиво ждемо? Володимир Шухевич вмер, Ржегорж і Френкель збирали для чужих. А хтож для нас збиратиме та сокотитиме те, що ще є?

Д-р Кирило Трильовський.

*) Нам здається, що тут шан. автор помиляється. Нам відомо, що „рясовані" („рішені") суконні, темносині спідниці зі срібними поясками (зв. ґальонами) не є ніяким „жидівським помислом", тільки складовою частиною стародавньої народньої ноші. Такі спідниці в Товмаччині й Бучаччині носили дівчата й молодиці дуже давно, але тільки у великі свята. Отже була це виключно складова частина святочної ноші, а не буденної. Опісля ті спідниці замандрували в Святинщину, але мабуть вже як буденна ноша. — Ред.

НОВИНКИ.

— **Авторський вечір Ярослава Цурковського** влаштовує Т-во Наукових Викладів ім. П. Могили дня 22. квітня (четвер) у великій салі Муз. Т-ва Лисенка у Львові в 7-ій годині вечером. Поезії Цурковського рецитуватимуть пп. Оля Бундівна, Евген Бунда й Іван Ковалишин. Реферат на тему сьогочасних відносин між письменником і читачем прочитає п. Роман Сказинський.

— **З українського театру у Львові.** Тому, що вистава другої серії „Вертепу наших днів", заповіджена на суботу, не відбудеться, вистава сенсаційної драми придніпрянського письменника Я. Мамонтова „Над безоднею" буде невідкличчо в суботу, 24. п. м. Вистава йде в театрі „Багателя" (вул. Рейтана).

— **Нове видавництво в Київі.** Недавно зорганізували в Київі видавничий колектив революційних письменників „Маси". Ініціяторами видавництва „Маси" є революційні письменники київських літературних груп: „Плуг", „Гарт", „Жовтень" і „Ланка". Видавничий план „Мас" уже затверджений. Він передбачає видання поезій і прози виключно молодих письменників.

— **З хроніки самогубств.** Застрілився у Львові 20-літній комиворський челядник Йосиф Гарбмінський. Причина невідома.

— **Смерть винахідчика.** Застрілився в Тарнові народний учитель, якого ім'я 20-кілька літ тому чаблисло ореолом слави — Полек Іван Щепанік. Винайшов він тоді кольоровий друк на шатті, а пізніше кольорову фотографію, непробивний панцир, апарат до копіювання рільб. Цар Микола II. і цісар Франц Йосиф I. нагородили його почесними відзнаками. Щепанік виїхав до Берліна, пізніше до Довзна та Відня, де в окремих лябораторіях, при допомозі величезного капіталу віденських фірм працював над новими винаходами. Одначе він не в силі погодитись з систематичною збірною працею інжинірів, професорів та вчених і обезсилений боротьбою з могутніми чужинними організаціями вертається до рідного Тарнова, де в нервовім розстрою накладає на себе руку.

— **Наслідки карнавалу.** У Варшаві в одиім тижні після свят було 553 шлюбів. У самім карнавалі ця цифра не доходила до сотки.

— **Фальшівники.** В селі Глубокім, сяніцького повіту, винайшли ще одну домашну фабрику банкнотів у якогось Важинця Велюса, який фальшував 20-золотівки при допомозі Єти Якубович з Риманова. Жертвою цих винахідчиків падали здебільша селяне на торгах.

— **По широкому світі.** У Німеччині за один тиждень число безробітних зросло на 2500 осіб; є це наслідок редукції працюючих у приватних фабриках. — Повторяються звістки, що Мусоліні в порозумінні з грецьким президентом Пангалясом приготовляє воєнну акцію проти Туреччини в Малій Азії. — У Гок Шан (півд. Китай) бандити кинули в театрі бомбу з помсти, що місцева влада не хотіла їм заплатити 10.000 фун.; 20 осіб убитих, 200 ранених. — Секретар закордонного фашистівського союзу у Римі, Бастіяніні, вибрався в подорож на чужину до Будапешту, Софії, Константинополя та Сальонік, щоби там оглянути місцеві фашистівські союзи.

— **Катастрофи.** На летунській майдані у Лізбоні впав літак з 10 пасажирами, всі ранені. — На Сицилії скажений борвій, який знищив у Палермо чимало домів. — В околиці Хабаровська (СРСР.) вилетів зі залізничого шляху поїзд: трьох убитих, 24 ранених.

— **„Свобода"** ч. 16. містить: На широкий шлях. У відповідь радикалам. Москалі організуються. Дух самоволі. З партійної організації. Як домагатися скасування коршем. На побільшення „Свободи". Що чувати з світі. Велике зловживання при війську. Боротьба з визиском робітників. Іміграційні обмеження в Америці. Касують монастирі. Надужиття при військовій бранці. Кат при роботі. Новинки. В память Івана Франка. Дописи з краю.

ОПОВІСТКИ.

Підготовляти до вступних іспитів у гімназіях поможе книжочка Омеляна Поповича: „Граматичні вправи". III. частина, що саме появилася накладом УПТ-ва і продається у всіх книгарнях по ціні 1·60 зол. Головний склад в Книгарні УПТ-ва Львів, вул. Руська ч. 3.
1602 1—2

За редакцію відповідає: Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

кований у варшавській пресі, з надією, що здорова опінія суспільности, яка признає основу моральности, підтримає його становище.

Ми хотілиб у це вірити — але де та здорова опінія польської суспільности?

Акад. Грушевський

про український науковий зїзд у Празі.

В київській „Пролетарській Праві" опублікована розмова з акад. Грушевським про його відношення до українського наукового зїзду в Празі:

„Я—казав акад. Грушевський— не збираюся на зїзд і не чув, щоби взагалі хтонебудь із членів чи співробітників Академії вибирався на нього. В проєкті „українського наукового свята" є чимало такого, що бренить гіркою іронією для українського наукового руху, що шириться тепер у справжньому науковому центрі— на Радянській Україні.—На чолі організаторів зїзду стоять наукові сили, згуртовані в Празі навколо тих кількох наукових закладів, що їх відкрив останніми роками чехословацький уряд для української молоді".

„Науково-дослідча робота цих учених проходить з дебільшого в несприяючих умовинах. Наслідком того, що ці наукові викладн відірвані від своєї природньої бази, діяльність тамошніх наукових сил мусіла набрати переважно науково-педагогічного характеру. Ця робота малаб більшу національну вартість, колиб українські школи обслугували потреби не тільки еміґрантської молоді, але й місцевої корінної молоді Закарпаття, найдужче пригнобленого з усіх українських країн. Для Закарпаття і української еміґрації булоб цінним придбанням, колиб культурні українські сили могли присвятити свої знання піднесенню культурного рівня цієї частини українського народу".

„Але чехословацький уряд не захотів пускати української еміґрації поміж свою людність. Він замкнув ці школи в Празі і її околицях, призначивши їх для самих еміґрантів, і не дозволяючи молоді Підкарпаття поступати в них. Він ставав теж на перешкоді звязкові празької української еміґрації з Підкарпаттям, забороняючи навіть наукові екскурзії туди. Даремна праця шукати в празьких українських виданнях яких небудь праць культурних або наукових робітників Підкарпаття. Українознавські сили Праги нічого не дали для вивчення чехословацької України, що, безперечно, булоб не тільки цікавим пунктом програми наукового зїзду, але й цінною вкладкою в загальну справу українознавства. Організаційний комітет зїзду не вважав навіть потрібним прикликати до участи в працях зїзду культурні сили Підкарпаття. Якіб цінні не були наукові досягнення окремих празьких учених, але загалом зїзд, як наслідок пятирічного перебування в чехословацькій республиці не може бути радісною хвилею. Для свідомого Українця, котрий памятає, що в цій республиці є не тільки українська еміґрація, а й корінна українська людність, науковий зїзд, що затіяв академічний комітет, це іронія над реальними інтересами Підкарпаття — цього пригнобленого українського куточка. З другого боку не можна забувати, що окрім людей, які взялися організувати зїзд з суто-наукових мотивів, тут працюють і инші люде, що безперечно використовують зїзд для своїх цілей".

Далі зазначує акад. Грушевський, що наукові робітники Радянської України не можуть поставитися прихильно до того зїзду, бо тільки на рідному ґрунті може як слід розвинутися широка культурно-освітня і наукова робота. І тільки з рідного ґрунту може українська наука поєднатися з західньо-европейською наукою. Всякі спроби створення українського наукового центру поза межами України будуть все нереальними та марними. „Свято" затіяне без ініціятиви Української Академії Наук і без усякого звязку з науковим рухом, що розвивається на Україні, булоб — на думку акад. Грушевського — зневагою для того руху. Одначе цього не відносить акад. Грушевський до вчених, що взяли на себе обовязок організувати суто-наукову сторінку зїзду.

Накінець акад. Грушевський зазначує, що при теперішньому культурному та науковому підйомі на Україні для науки цінна кожна культурна одиниця, а тому необхідно облекшити науковим робітникам на еміґрації поворот на Україну. Найкращим засобом для того був би, на думку акад. Груш., науковий зїзд на Україні. Покористовуючися таким зїздом, українські учені зпоза кордону, з еміґрації моглиб відновити звязок з батьківщиною. Булоб також добре, якби українські вчені на еміґрації влаштували науковий зїзд у Мукачі, Ужгороді або Густі. Тоді напевно взялиб у ньому радо участь і вчені з радянської України.

Орґанізаційний рух.

Нарада У. Н. Д. О. в Буську.

Буськ, 20. IV. 1926.

Дня 20 н. м. відбулася в Буську, повіт Камінка Струм., орґанізаційна нарада, скликана о. сов. Сильвестром Калиневичем, місцевим парохом. Нараду, в якій взяли участь представники громад буського судового округу: в'числі 40 делеґатів (одна треля священиків, дві третих селян) відкрив о. сов. Калиневич, вказуючи на її ціль та завдання. По виборі президії в особах о. Ілії Васильківського як голови, Якова Швайкуна, Василя Романова як заступників, п. Ірени Білевич і Василя Вороновського як секретарів виголосив реферат про потребу і вагу політичної орґанізації делеґат Центр. Комітету УНДО. п. Олекса Черкавський зі Львова. По оживленій дискусії, в якій між иншими забирали голос о. сов. Калиневич, Яків Швайкун, Василь Вороновський, о. Рокицький, о. Лиско, о. Жигало, Михайло Бойко і Кость Пятниця вирішено скликати в найближчій будуччині повітовий народний зїзд УНДО. і вибрано Комітет, що має його скликати. — *Учасник.*

Авторський вечір М. Вороного.

Вечером, дня 20. квітня н. р. зібралися в великій салі Т-ва ім. Лисенка численні прихильники і приятелі поета Миколи Вороного, щоби послухати його ще раз перед виїздом на Радянську Україну.

Шановний автор дав на вступі до рецитації своїх оригінальних творів і перекладів коротенькі інформаційні вказівки про ті літературні впливи та про те літературне середовище, в якому він творив. Найбільший вплив мав на нього Шевченко і деякі російські поети. Потім перенявся поет творчістю французьких парнасістів і декадентів. Під їх впливом писав він деякі свої твори та робив багато перекладів. Та доба літературної творчости поета унаглядлена найкраще в альманаху „З над хмар і долин".

По тім короткім вступі відчитав автор „Дівча на коні", „Безодня співала", а далі переклади з Катіля Мандеса „Поезії в прозі". З французьких лириків відчитував поет у власному перекладі зразки творчости Поля Верляна, Жана Мореаса, Рішпена і Сілі Прідоля. Велике враження зробила на зібраних рецитація поезии М. Вороного „Requiem" і „Dies irae".

По кількамінутовій перерві появився на естраді голова „Просвіти" М. Галущинський, що прощав поета від українських культурно-освітних установ і від усьої української львівської громади. Промовець підніс заслуги поета на літературному полі, а з окрема його працю на галицькому ґрунті в обсязі театрального мистецтва і його теорії. Ця праця шановного поета була дуже видатною і необхідною, бо заповнила здавендавна запущену в нас ділянку. Закінчив промовець словами „До побачення". Від учнів Драматичної школи, в якій вчив і яку зорґанізував поет, прощав його М. Драґан. Від „Союзу українських артистів" промовляв арт. Блавацький, а від нового літературного обєднання молодих письменників „Доба" виголосив прощальне слово у формі поетичної імпровізації п. Б. Цурковський.

На всі ті прощання відповів шановний поет та підкреслив, що йому прикро покидати Львів, з яким його вяжуть не тільки теперішні переживання, але й спомини сперед 30 літ. Для нього Галичина також дорога як Наддніпрянщина. Та всеж у кожної людини перемагає своєрідний льокальний патріотизм, кожна людина найбільше привязана до місця свого уродження. Тому самозрозуміло, що і в нього є природний потяг до того краю, де він уродився, де виростав і виховувався. Іде він домів, іде працювати в инших обставинах, але для всього українського народу та й іде не на все, бож прийде час побачення.

Цікву другу частину вечера виповнили прецікаві спомини поета про Івана Франка, з яким він дружно жив і разом працював в 1895, 96 і 97 роках у Львові. Жалко, що Шановний Поет не міг відчитати своїх споминів у цілости, на що не позволив час. А спомини ці цінні та незвичайно багаті. Серед гучних оплесків на честь Поета і закінчився цей святочний і прощальний вечір.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Скшинський зголосив димісію. Димісія неприйнята.

21. IV. передп. на конференції 4 коал. клюбів при участи пос. Гломбінського, Хшінського, Вітоса і Попеля прем. Скшинський пояснив причини, задля яких зголошує димісію кабінету. През. ХД. Хшінський заявив, що не ця часть партій повалила уряд і коаліцію, тому на цю тему Ск. повинен звернутися до ППС. В 12 год. прем. Скшинський на засіданні ради мін. заявив, що зголошує димісію і подав причини. Ухвали не запали ніякі. Отже димісія послідувала не наслідком ухвали ради мін., але наслідком зарядження прем. Ск. Опісля в Бельведері Ск. предложив опінію кабінету і пояснив, що просьба димісії є внутр. його рішенням. През. Войцеховський застеріг собі час до надумання. Попол. прийшла до сойму ур. вістка, що през. не прийняв димісії.

Неприйняття димісії умотивував тим, що за кілька днів є виплата держ. функціонарям і війську, а він не має зак. уповажнення до цього. През. не бачить тепер ніяких виглядів утворення нового уряду і щобя такий уряд одержав довіря сойму й ухвалення буджету. През. висловив надію, що Скшинському вдасться відбудувати й розбудувати коаліцію.

На засіданні ради мін. Скшинський заявив, що коли сойм повалить його, зголосить димісію вдруге. През. прийняв соц. пос. Марека й Недзялковського й сказав їм, що не хоче, аби уряд найшовся перед 1. травня в стані ex lex, отже щоби годі внести й ухвалити бundж. провізорію.

Комунікат ППС.

Після візити пос. Марека й Недзялковського у президента ППС. видала комунікат, у якім м. и. сказано, що през. не думає стабілізувати уряду без участи ППС. Пос. Марек заявив президентові, що рішення його, що оставляє уряд при власти ломить парл. звичаї, загострює політ. положення та створює враження, що до влади вертає Хієно-Пяст. ППС. мусить перейти до найгострійшої опозиції. Стан цей поглубить політ. боротьбу в краю а за границею поставить загр. політику Ск. під знак запиту През. відповів, що зі Ск. розгляне ці аргументи. Пос. Дашинський в інтервю в „Кур. Пор." пише що повинен „у данім разі зробити справді цивілізований король або президент".

Ухвали клюбів.

Клюб ХН. видав ухвалу, що неприйняття димісії уряду Скшинського з причине виступлення ППС., буде корисна для краю й причиниться до утривалення й перебудови уряду. Подібну ухвалу видав кат. люд. клюб. Визволеннє й хлопські партії заявилися проти цього, щоби кабінет Скшинського оставав при владі. НПР. ухвалило, що неприйняття димісії створює нове положення. Чи остане в уряді Ск-го, це буде залежати від нач. ради партії.

Пілсудський у президента.

Марш. Пілсудський був 21. IV. у през. Войцеховського. При розмові були Скшинський і мін. Желіговський. Пілсудський заявив, що його авдієнція торкалась опрацювання нового закона про військ. власти, а не каб. кризи. Не вірить, щоби сойм скоро полагодив згаданий закон. Не могтиме поважно говорити про свою працю в війську без відкликання зі сойму закона ген. Сікорського. Остерігає президента перед уживанням С-го в центральній військовій інституції або як мін. внутр. справ.

Затривожені нім.-радянським договором.

20. IV. був у Бріяна польський амб. Хлаповський в звязи з переговорами, про рад.-нім. договір. Хлаповський заявив із поручення свого уряду, що такі переговори противні духові Льокарна.

Анґлія й нім. рад. договір.

„Дейли Тел." пише, що Анґлія не робитиме ніяких кроків у справі нім.-рад. договору. Колиб таку акцію зачала инша сторона, Анґлія вкаже на конечність вступу Німеччини до С. Н. Німеччина після вступу до С. Н. не мусітиме представляти рад.-нім. договору до реєстрації С. Н.

Біржа.

Америк. дол. 10·20 — 10·25, канад. дол. 10·00—10·05, чеські кор. 0·26.00 — 0·26.50 леї 0·3.00 — 0·3·50, франки фр. 0·20·00 — 0·31·00, фр. швайц. 1·70 — 1·75, англ. фунт 48·00 — 43·50.

Золото. 20 кор. 35·00 —36·00, 20 франк. 32·50—33·00; 20 марк. 42·00—42·50; 10 руб. 45·00—46·00.

Срібло. Австр. кор. 0·72·00—0·76·00, 5 ав. кор. 3·80—4·00, фльорени 1·90—2·00, рублі 3·00 — 3·20, рубель дрібним сріблом 1·50 —1·60.

Пшениця краєва з 1925 р. 36·00 — 38·00 жито галицьке з 1925 р. 24·50—25·50 ячмінь галицький бров. —·— до —·—, овес гал. 22.50—23·00.

В справі народньої ноші.

В справі народньої ноші помістив я в календарі „Просвіти" досить основну статтю, та — на жаль — не міг я досі заввважати в нашій пресі, щоби вона викликала пожадані наслідки. Чи засновуються де повітові етноґрафічні музеї? Чи збирає хто що кращі взори народньої ноші і висилає їх до музею Товариства ім. Т. Шевченка у Львові? Суспільність в цій справі немов би води в рот набрала й навіть ніякої публичної дискусії на цю тему не розпочала. А тимчасом народня ноша переводиться, а що кращі її примірники затрачуються, ідуть на онучі. Показується і на цім прикладі, що заміти піднесені мною в статті про „малу національну роботу" є слушні, і що наша братія жде, як іще й решту що цінніших примірників нашого давного домашнього промислу вивезуть ріжні Френкаі заграницю. Колиж наша суспільність зорєнтується нарешті і візьметься до діла, тоді може вже бути запізно.

Як я підніс був в згаданій статті про народню ношу до її задержання багато причиняються нпр. у Німців так звані „Trachtenvereine", яких члени зобовязуються бодай при деяких означених нагодах носити народню ношу. Цей рух є також дуже сильний у Чехів.

Тут мушу зазначити, що йде тут передусім про те, щоби носити справдішну народню ношу, а не якусь стилізовану, чи зреформовану, яку звичайно наше жіноцтво (коли ласкаве!) убирає на Шевченківські вечерниці і т. ин. Таке „народнє" убрання звичайно нічого спільного з народом не має. Може бути, що одна або друга вишивка є й справді наслідуванням взору з якоїсь сільської сорочки, але цілість звичайно є лише мішаниною найріжнородніших стилів і типів в додатком власної фантазії. Котра з землячок хоче надягнути гуцульський стрій — то не може обійтися без гуцульських запасок та без гуцульських постолів і капців.

Таксамо жіноча наша Покутянки зі Снятинщини не може обійтись без горбатки, а Буковинки з доліь без порбатки або фоти. Коли інтеліґенція хоче дати народові добрий приклад пошанування народньої ноші, то нехай не видумує якихось фантастичних уборів, але нехай носить таки й справді ношу самого

ПРІРВА.

Якраз у пять місяців після створення калікуючого коаліційно-парламентарного уряду (20. листопада 1925 — 20. квітня 1926) той уряд перестав істнувати. А колиб навіть після виходу з коаліції — якщо можна так висловитися — задержав владу в своїх руках кадовбоватий коаліційний уряд, то він навіть формально не був би коаліційним, а ледве чи був би урядом в позитивному значінні.

Коаліційний, вшехпольсько-пястівсько-пепесівський уряд з додатком всіх тих християнських і нехристіянських „демократій" був останньою спробою нормалізації державно-польської машини, був останньою ставкою на виграну серед безнастанних програних на біржі внутрішній і загранично-кордонній, серед все зростаючого банкротства в ділянці політичного й суспільного будівництва, цей уряд був останнім ратунком серед шаліючих бурунів анархії. З моментом ліквідації кульгаючої коаліції повстає прірва. І то повстає вона тоді, коли по словам визволенського посла А. Ануша, б. державного комісаря на м. Варшаву — громадянство, розуміється — польське, тратить віру у вартість держави, в здатність усовершення державного ладу.

Львівський пресовий прокуратор не любить критики істнуючого режіму, особливо не любить її в українській пресі, на що вказує між иншим конфіската наскрізь обєктивної нашої статті „Проказа". Тому то, сповняючи наше завдання, мусимо для відтворення хоч окрухів дійсности запозичитися малюнком польських відносин зі статті пос. Ануша під написом: „Там, де кінчиться держава". („Кур. Поранни", ч. 104 з 16. ц. м.):

„З немичучістю засуджениців (sirаceńców) наближуємося до тієї точки, де кінчиться держава, а починається анархія, розстрій й упадок. Вдержання державного істнування вимагає безнастанної праці і жертв. Ніякий примус не зуміє видобути з громадянства стільки праці і жертв, скільки вимагає вдержання держави, якщо громадянство втратило віру у вартість держави та в здатність усовершення державного устрою в напрямі правовости, що відповідає загальному почуттю права і справедливости. Практика нашого державного життя систематично вбиває віру в силу права і майже на кожному кроці ображує почуття справедливости широких верств народу. Народні маси легко погодяться з важкою до усунення нерівністю громадян від маєткових оглядом, якщо правно-політичні відносини в державі утверджують їх в пересвідченні, що всі є рівні перед правом. На такому пересвідченні основується привязання горожан до власної держави, а кожна держава в нинішніх часах не встоїться перед напором деструктивних сил, коли те привязання буде ослаблюване і бурене фактами безправства, некаральности, надужить, всякими протекції, корупції урядів, що заслонюють інтереси багатих і всемогучих з кривдою бідних і незаможних".

На те автор приводить факти та ілюструє свої загальні уваги справою відомого Ю. Гломбінського і справою застріленого Ліндого. В останніх днях до тих двох справ, як подає польська преса, приходять ще неясні справи з підприємчивої господарки генералів Розвадовського і Галлера.

Отже в площині правовости, справедливости і розуміння громадських інтересів утворюється величезна прірва. Моральний розклад верхів, і реакція низів серед загальної павперизації, безробіття й економічного побоєвища витворює загальну моральну недугу громадянства.

Очевидно, моральна прірва, а радше загин суспільної етики і правове безсилля чи його атрофія штовхають суспільність на шлях постійного розкладу, доводять до розпучливих кроків, викликують стан непевности і перманентної кризи. Всі спроби і проєкти направи громадянських відносин є тільки нешкідливими проєктами і більш нічим.

Розрив правительственної коаліції витворив спершу щілину, а згодом прірву в одноцілому польському таборі. Коли до того додати, що від перших хвилин реституції Польщі і загарбання національно чужих територій істнує глибока прірва між Поляками і непольськими народами сучасної Польщі, то стан кризи ще збільшиться і поглибиться.

Розвал правительственної коаліції не є звичайною кризою уряду. Не є це й криза парляментаризму, тільки криза польської державности.

Прірва, що повстала у висліді розвалу коаліції, розділює під національно-політичним оглядом громадян сучасної Польщі на два табори: пануючих і опанованих, Поляків і непольські народи. Також сама прірва заістнувала й під соціяльним оглядом, де з одного боку стоять визискувачі, а з другого визискувані.

Зовсім природно, що де далі — та подвійна прірва не звужується, тільки поширюється та стає непереходною навіть під формальним оглядом. Здатність сучасного польського покоління управляти собою, не говорячи вже про „чужоплеменців", заломилася на внутрішньому фронті. Віра польських державців в себе самих — потахла, все маркована сила — розвіється в наелектризованій духоті, що віщує бурю.

В таких умовах нам треба не лише бистро слідкувати за подіями, але й нам треба єднання, спільної думки, спільного діла. Крайна пора закинути гурткову дрібничковість, партійну софістерію і хлопчацьку докучливість, а усвідомити собі важливість моменту і старатися створити суцільну силу, щоби нами не скотіли одні і другі закидувати своєї власної прірви. В повітрі чується нагромадження електрики, чується задуху, всі знаки на землі вказують на якийсь зрив. Розбиті, необєднані, несцілені в одноцілому національному фронті зі стану експериментального обєкту легко можемо стати жертвенним козлом серед зближуючоїся бурі і хуртовини.

Безнастанно взиваємо до створення одноцілого національного фронту. Взиваємо до нього й тепер всіх людей доброї волі, всіх громадян з почуттям відповідальности, всіх синів нашої землі. Коли наш голос буде й далі голосом в пустині, то відповідальність за це перед народом і історією нехай спаде на заприсяжених партійних егоїстів і сектантів.

треба би противаги для цих переговорів порозумітись Англії просто з СРСР, обіцявши ревізію Версайського договору. Инші кажуть, що треба би Німеччині заявити без обиняків, що її союз з СРСР зачиняє її вступ до Ліги Націй. Вся дискусія на тему суперечности намірів Німеччини супроти СРСР і Ліги Націй зводиться до 16-тої статті пакту Ліги Націй, яка означує засоби ділання накладені як обовязок на членів пакту, на випадок воєнного виступу якоїсь держави. Французька преса висловлює думку, що пакт Німеччини з СРСР був би явним нарушенням цієї статті. Д-р Бенеш уважав своїм обовязком не в імени Чехословаччини та Польщі, але як член Ліги Націй сформулувати юридичні уваги щодо можливого конфлікту на найближчій сесії Ліги Націй.

Circulus vitiosus.

Відгуки скандальних зловживань у „Банк-у Рольн-ім".

Коли переглядати польську пресу, то в ній аж роїться від ріжних польських скандалів: крадіжей і зловживань, підкупства й хабарництва, марнотратства й легкодушности — а все на шкоду польського скарбу й польської держави. Ми не в силі нотувати всіх тих скандальних історій, бо инакше не сталоб у нас місця на що инше — так сильно здепразоване нинішнє життя в Польщі. Всеж таки час до часу принушені й ми подати нашим читачам один-другий образок ославленої польської господарки. Сьогодня виявимо коротко історію скандальних зловживань у „Банк-у Рольн-ім".

Цей скандал, чи просто таки корупція полягали в тому, що за згодою дирекції цього банку продано особі, яка не мала ніяких грошей, маєток Стшельце, на якому була цукроварня, ліси, залізнодорожна вітка і т. д. за суму кілька разів нижчу, як би можна було дістати при продажі цього маєтку на ліцитації. Таким чином скарб держави потерпів значні страти. При тому були очевидно й недозволені бюрові маніпуляції. Цікаво в тому ще й те, що коли голова надзірної ради банку, Тома Вільконський, побачив зловживання дирекції і домагався переведення ревізії актів продажі, то надзірна рада, зложена з представників „Пяста", старалася всіми силами не допустити до викриття тих зловживань. Таку саму позицію заняла дирекція банку і — що найважніше! — міністр рільництва Радван, що хотіли за всяку ціну це злочинне ошуканство затушувати.

Як в усіх подібних аферах, так і тут прийшло до того, що міністр скарбу в порозумінні з міністром рільництва „відкликав" голову надзірної ради банку Вільконського, розуміється, тільки тому, що він важився виступити проти політичної корупції. Зовсім таксамо, як у відомій корупційній пямі в ПКО., де усунено зі служби того урядовця, що подав до преси інформації про злодійську господарку свого шефа Ліндого на шкоду держави. Розуміється, ціла надзірна рада „Банку Рольн-ого" враз з дирекцією, наробивши свідомо зловживань на суму майже одного міліона золотих на шкоду державного скарбу, сидить собі досі найспокійнійше в світі на своїх становищах, бо має піддержку впливових політичних кол. Справжній circulus vitiosus!

Цілу ту корупційну аферу в „Банк-у Рольн-ім" розбиратиме небавком адміністраційний трибунал, перед який вніс жалобу на міністра скарбу Вільконський. Він видав у цій справі ще й „отвертий лист", в якому представляє господарку в „Банк-у Рольн-ім" і ролю міністра рільництва Радвана в тушуванні зловживань у цій інституції. Вільконський кінчить свій лист, опублі

М. ГОЛУБЕЦЬ. 6)

Петро Холодний.

Малося враження, що загальна кріза і перевтома в боротьбі з життєвими невзгодинами, яка так ярко зазначила себе в житті „Гуртка" та його виставці, уділилася й тому зрівноваженому й послідовному майстрові. Одначе це враження було викликане припадковим складом обставин. Незазначена на виставці дійсність ствердила щось зовсім противне. Бо власне в тому тяжкому і слідуючому по ньому році Холодний творив з неменшою інтензивністю і успішністю, як і перед тим. Те, чим Холодний звязав себе з мистецькою культурою Галичини, чим зрісся з нею й раз на все вписав своє імя в її історію, далеко не покривалося з експонатами трьох, а краще кажучи чотирьох мистецьких виставок, уладжених у Львові в рр. 1921—1924.

Бо коли для спеціяльного розгляду полишимо його інтензивну й широку діяльність як довголітнього голови „Гуртка Діячів Українського Мистецтва", коли підождемо на результати його мистецько-педагогічної роботи (з під його руки вийшла Ольшанська-Стефановичева), то на цьому місці мусимо зазначити низку тих малярських праць Холодного, які не могли попасти на виставки. Одною з перших була уміла й мистецька обнова ікони зарваницької Богородиці, яка дозволила артистові втопитися в глубинах простонародньої містики. Памятник свому мистецькому талантові, археольогічній ерудиції та технічній справности поставив Холодний своїми фресковими мальовилами на фасаді св. Миколаївської церкви у Львові. Доказом його великої культурности і рідкої спромоги вжитися в чужий світ форм остане обнова мальовил іконописця Качмарського на фасаді Василіянської церкви св. Онуфрія. Врешті найімпозантнішим вкладом в мистецьку скарбницю українського Львова є ікони, виконані Холодним для Ставропигійської Успенської церкви — „Серце Ісусове" та „Св. Володимир і Иосафат" в її бокових вівтарях. Для тієїж церкви усвяченої споконвічною традицією боротьби за права „віри і нації руської" запроєктував Холодний три вітражі, які викликали одноодушний оклик захоплення в колах людей, близьких до мистецтва. Для характеристики цього одноодушного захоплення можемо навести голос свідомого справ чужинця, який в листі до артиста пише:

„Оглядаючи щоденно проєкти на вітражі, компоновані Вп. п. професором, не можемо не висловити нашого захоплення над простотою композиції і прямо майстерським рисунком. Уявляючи собі, як повинні виглядати ці вітражі в натурі, сміємо твердити, що виглядатимуть величаво. Пригадуючи собі з минулорічної парижської виставки численні вітражові композиції, можемо сказати, що Ваші проєкти стоять на тому рівені, що заграничні, які відзначено високими нагородами"...

Успенська церква у Львові, перла ренесансової архитектури Сх. Европи, яка донині береже в своїому нутрі знищені й розпорошені часом останки творчости — Сеньковичів, Петрахновичів і Долинських, здобуваючи для своєї мистецької скарбниці твори Холодного, тим самим являється наче наглядною галерією і доказом живучости українського мистецтва тут на неприхожому грунті Львогорода. А ще й слід забувати й цього, що на вичислених творах не покінчилася праця Холодного для звеличення Успенської церкви — так само, як не для Успенської церкви виключно потрудиться цей винятково талановитий, культурний і зрівноважений артист, якого доля примусила святкувати 50-ті роковини своїх уродин на „нашій, не своїй землі", далеко від свого любого Переяслава і не менше дорогого Києва, в якому, здавалося, мало пройти все життя і мистецька творчість Холодного.

Кінчаючи цей принагідний огляд творчости Петра Холодного, не вважаю зайвим навести бодай кілька витягів з його листування зі мною, які поможуть нам близче познайомитися з цею небуденною мистецькою індивідуальністю.

(Докінчення буде.)